

Možnosti vizualizace tekuté regionalizace na příkladu individuálních regionů česko-německo-polského příhraničí

Martin Bartůněk, Jan D. Bláha

tekutá regionalizace, individuální region, hranice, choronymum, regionální identita

Regionalizace za využití různých metod je jedním z ústředních procesů a zároveň cílů geografie od počátku jejího vzniku, neboť nám pomáhá se lépe orientovat v prostoru a pochopit podobnosti a rozdíly mezi regiony. Při procesu regionalizace se zaměřuje na definování kritérií a následné sledování klesající tendence sledovaného atributu k prostoru hranic regionů. V některých případech vzniká hraniční čára mezi regiony, což lze považovat za cíl v tomto procesu. Takto pojímaná regionalizace má své výhody, ale samozřejmě i nevýhody. Výzkumník totiž může být stavěn k subjektivnímu pohledu při určení hranice a zároveň, vzhledem k povaze společenských jevů, vymezení přesné hranice nemusí odpovídat „reálnému světu“. Z tohoto důvodu by mělo být při regionalizaci uvažováno nad hranicemi ve smyslu prostoru a tvořena tzv. „tekutá regionalizace“ na pozadí teoretického ukotvení v nové regionální geografii.

Cílem příspěvku je představit několik možností využitelnosti kartografických vyjadřovacích metod při tvorbě tekuté regionalizace v jednoměřítkové velikostní třídě regionů v prostoru

příhraničí Česka, Německa a Polska. Příspěvek bude zároveň diskutovat výhody a nevýhody zvolených metod, čímž může poté vzniknout prostor k výběru nejuvhodnější metody z pohledu kartografické komunity. K realizaci samotné tematické mapy jsou poté využity metody zohledňující teorii institucionalizace regionů finského geografa A. Paasiho. Proces regionalizace je teoreticky ukotven ve třech rovinách formování regionů, tj.

- 1) teritoriálního tvaru regionů (hranice),
- 2) symbolického tvaru regionů (jméno regionu, resp. choronymum) a
- 3) institucionálního tvaru regionů (reprodukce regionu skrze instituci),

příčemž jsou tyto roviny důležité při formování regionálních identit.

Nejdůležitějším typem zkoumaných regionů jsou individuální regiony, jejichž kritéria (uvedené roviny výše) následně vstupují do procesu regionalizace. Z tohoto důvodu by měly být, v rámci tohoto příspěvku pouze v subregionálním měřítku, prvotně analyzovány takové regiony, které mají podobná jména, a to sice např. ze skupiny místních akčních skupin, dobrovolných sdružení obcí, destinačních marketingových oblastí, chráněných území a euroregionů (a jejich ekvivalenty v Německu a Polsku), protože tyto skupiny regionů jsou zároveň reprodukovány skrze jak národní, regionální tak i lokální instituce. Posléze v souvislosti s překrývajícími se hranicemi a podobnosti jmen regionů

nastává možnost vytvoření tekuté regionalizace s jádrovými a periferními oblastmi analyzovaných regionů.

Výhodou takto vytvořené regionalizace může být schopnost predikovat regionální identitu lidí nebo využitelnost k ověřování dalšími výzkumnými metodami, např. mentálním mapováním. Na základě takto definovaných kritérií může tekutá regionalizace identifikovat příležitosti pro posílení regionálních vazeb a identit a zároveň umožňuje překonat administrativní hranice při spolupráci.

Projekt UJEP-SGS-2022-53-001-3 „Participativní mapování jako nástroj vizualizace dynamiky regionů“ byl podpořen grantem v rámci studentské grantové soutěže na UJEP.